

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Ad meliora vitæ studia se refert. cap. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

nasterium constituerat; nisi consiliū
 dedisset Carolus, vt religiosam vitam
 domi agens, filios, quos ex Fabritio
 susceperat, non desereret; sed edu-
 caret pie, ac diligenter. Egentium
 iuuandorum studiosissima fuit. ex eo,
 quod separatim ei dabatur, ad suos,
 familiaeque sumptus, quantum pote-
 rat, detrahebat; & in eleemosynas cō-
 ferebat; vt ipsis etiam indumentis, ea
 de causa tritis admōdum vteretur.
 frequenter etiam, quod apponebatur
 in mensa, mōdica sibi retenta portio-
 ne, pauperibus dari iubebat. Ecclesia
 erat in Panormi regia, vbi illa, cum
 M. Antonio Siciliae prorege habita-
 bat; & in eam ex Annae domicilio adi-
 tus; vt commode posset in sacro loco
 eximium explere, contiuandae sup-
 plicationis desiderium. ibi quo arden-
 tiore animo precaretur; sanctissimam
 Eucharistiam haberi perpetuo cura-
 uit: & sacram statarum horarum pu-
 blicam praecationem, sacerdotis auctori-
 tate restituit. Cum autem humida es-
 set aetas, loco praesertim illo remo-
 tiore, in quo Anna manebat; contra-
 xisse videtur ex diuturna mora frigi-
 dam, grauemque totius corporis, pre-
 cipue capitis, affectionem; quam, vt
 diuinæ benignitatis munus, libenter
 vsque ad obitum tulit. Cum sanctissi-
 mam Eucharistiam sumebat; tam ar-
 denti, atque intimo sensu pietatis af-
 ficiebatur; vt duarum circiter hora-
 rum spatio, nullo fere motu, mente
 penitus in diuinis mysterijs defixa,
 permaneret. Sacerdotem cui confi-
 rebatur, quisquis esset, tantopere ob-
 seruabat; vt ne latum quidem, vt aiūt,
 vnguem ab eius voluntate discēdere
 auderet; tantoque honore, ac reue-
 rentia prosequeretur; vt diceret in-
 terdum; pedum eius vestigia cupere
 admodum se osculari. Tentari cum
 ea febris coepisset, ex qua mortua
 est; nihil patefecit: erant enim ex-
 tremi quadagenarij ieiunij dies quo-
 rum abinentiam nolebat interrumpere.

ad sacram Paschatis communi-
 nem venit in ecclesiam. per eos dies,
 qui pauci fuerunt ante mortem, solito
 loco nonnunquam ad meridiem vs-
 que; permansit orans. demum ingra-
 uescente morbo iacere coacta, de
 morte obeunda placidissime audiuit,
 ac hilariter: creditoribus iussit in pre-
 sentia satisfieri: & ex ea hora ro-
 gavit, ne filij amplius ad se adduce-
 rentur; quo magis ab humanis rebus
 remota, quæ spiritalia, coelestiaque
 sunt, quiete cogitaret. Humile funus
 ducendum praescripsit; coelestiaque
 amore vehementer accensa, diuinum
 viaticum accepit; & sacram extremi
 temporis vnctionem; cuius vnctionis
 loca sibi ante diligenter ablui iussit.
 cumque ad extremum vsque sensibus
 viguisset; sacerdoti etiam singillatim
 coelites inuocanti respondisset; mor-
 tē obiit anno Domini M. D. XXC. II.
 Luxere eam Panormitani propemo-
 dum incredibiliter. tū verō eius cor-
 pus ita fere habuerunt, quemadmo-
 dum beatorum corpora solent haberi.
 luxere autem in primis pauperes,
 quorum se benignissimam parentem
 semper ostenderat. De Anna, ceteris-
 que sororibus satis.

Redeamus ad Carolum; cuius san-
 ctioris vitae desiderium triennij fere
 spatio; siue negotiorum, curarumque
 magnitudine; siue humano, falsoque
 pudore quodam retardatum; tum ar-
 dentius excitatum est, clariusque mul-
 to enituit; cum Federicus frater diē
 suum obiit, mense Nouembri anni
 M. D. LX. II. Florentissimi iuuenis in-
 teritus, qui dum ad summos honoris,
 atque amplitudinis gradus gloriose
 ingrederetur, de medio praeter om-
 nium opinionem sublatus est; ma-
 gnopere valuit; vt Carolus tum ipse
 vehementius commotus; tum alio-
 rum animos factos ad humanarum
 rerum imbecillitatem praesenti casu
 attentiores; conspicatus; ad praela-
 ram vitae hulus despicentiam, sacram
 que

Ad meliorem
 vitae studia
 se refert.
 CAP. V.

que illam optimæ vitæ disciplinam, quæ iam diu ei proposita erat, sese aperte, strenuèque conuerteret. Affuit assidue fratri laboranti; & quæ tali tempore homini christiano pia officia debentur, omnia, quantum potuit, cumulate præstitit vsque ad mortem. Dum autem alij, & ipse Pontifex in primis, afflicti; Federicum diutius lugerent; ipse accersito sacerdote, cui peccata sua solebat confiteri; de insigni morum mutatione cum eo egit, ac decreuit. Dictitabant eo tempore multi, Carolum nullo fratre, neque fratris filio, clericalem vitam relicturum; & vxore ducta, profanis honoribus, & negotijs implicandum. & vero etiam fuisse dicuntur; qui aperte significarent, ac incitarent; idque non sine eorum auctoritate, qui plurimum poterant, ille autem vt omni se interpellatione liberaret; non multis post mensibus ad sacrum presbyteratus gradum ascendit. Personam ex eo tempore visus est longe diuersam induere: eaque fuit in moribus, omni que vitæ consuetudine grauitas; vt ad austeritatem quoque perueniret; quemadmodum sæpe solet initio vitæ religiosioris euenire. Non cætera solum oblectamenta dimisit; sed cum exercitatione corporis ad id tempus valetudinis gratia magnopere delectatus esset; eam quoque respuit; quoniam Ægidius Fuscarianus religiosissimus Episcopus Mutinensis, quem plurimi faciebat, eam sibi consuetudinem in iuvene minime probari dixerat: augeri enim calorem nimis; qui suapte natura, tali ætate, maxime viget, inde cibus, potusque multus: ex quo multum somno, parum contemplationi, literarumque studio dari temporis, necesse est; præter alia, quæ animæ facile consequuntur incommoda. Ciuiles Accademiae exercitationes, studiaque dicendi, ad spiritualem traduxit rationem; iam tum, vt puto, cogitans

de grege suo coram custodiendo, concionibusque sacris pascendo. Alia studia literarum, egregia illa assiduitate, patientiaque sua coluit; doctorumque virorum quotidianas disputationes sua manu scribens, diu satis excepit: vt merito mireris, Carolum per eos annos, tantis occupationum pressum oneribus, logicæ, philosophiæ, Theologiæque, quamquam non ad perfectam scientiam, operam dare potuisse. sed multo magis mirum; varie illum, grauiusque oppugnatum, quorundam suasionibus insidijs, obrectationibus sollicitatum; stetit tamen; piaque sua consilia atque instituta constanter retinuisse. Mutatio eiusmodi plerisque non probabatur: eius causam; vt quisque sibi prudentissimus videbatur, ita in rebus humanis, vt fit, acutè inuestigabant. multi palam improbant; simulationemque dicebant. At multi etiam veritatis, diuini que spiritus vi permoti: tum sinceram eius animi sensum agnoscebant; dignumque imitatione iudicabant: tum eius exempla sequebantur. Plures ex literatis Academiae, domusque suæ viris, ad sacra studia, vitamque puriorem eius exemplo se retulerunt, omnino plurimi, eius imitatione, vitam, actionesque suas conformarunt. Tunc œcumenica synodus Pij Pontificis auctoritate, iussuque, Tridentini habebatur: cuius acta, progressionisque cum antea Carolus magno studio, ac pietate curasset: tum eo tempore studiosissime coepit tueri. atque cum de ea dissoluenda quodam tempore ageretur, pluresque ex principibus assentirentur, immo quidam vrgerent: ille Pontificis in eo voluntati consentiens, omni auctoritatis suæ conatu resistit, perficiendamque curauit. Ad eorum cogitationem, quæ synodi decretis operant. Gulielmo Sirleto, plurimum usus est: cuius doctrina, cum anti-

quæ

1563.
 quæ disciplinæ, græcæque linguæ cog-
 nitione, tum vero eximia pietate,
 coniuncta, adeo est delectatus; ut ho-
 minem semper plurimi fecerit; ne-
 que destiterit, donec eum postea per-
 duceret ad Cardinalatus gradum. Ad
 sui ipsius, suorumque meliorem vitæ
 rationem, multa Carolus à morte fra-
 tris cum instituisset; sancitis demum
 anno M. D. LXIII. Tridentinæ
 synodi decretis; ea studiosius est exe-
 cutus; adiecitque; etiã sanctiora. Circi-
 ter octoginta de domo sua missos fe-
 cit vno tempore; eos ferè omnes qui
 clericali vitæ minus apti videbantur,
 quos benignè admodum, liberaliter-
 que tractatos dimisit. serica indumen-
 ta non sibi solû, sed familiaribus om-
 nibus interdixit; qui neminem ex eis
 antea sine sericis splendidisque vesti-
 menti admittēbat. De corpore suo
 nihil adhuc seuerius statuit, quàm
 ut vno die singulis hebdomadis pa-
 ne, & aqua tantùm vesceretur. Mole-
 sta coepit esse grauissimarum occu-
 pationum assiduitas: quibus nē à di-
 uinarum rerum contemplatione ab-
 straheretur, in ædiculam quandam,
 quam sibi remoto loco ad id consti-
 tuerat, sese abdere certis horis coe-
 pit. paulatimque; se prorsus à rebus a-
 gendis subtrahere velle videbatur;
 nisi quem vehementer obseruauit,
 Bartholomæus Archiepiscopus Bra-
 charenfis ex ordine Dominicano ma-
 gna sanctitate Præsul, admonuisset;
 Ecclesiæ, Carolique; ipsius conscientia
 periculosum sibi videri, defugere
 munera, occupationesque illas, quæ
 faciliè in homines longè diuersæ sen-
 tentiæ recidere possent. quæ res fe-
 cit, ut consuetos labores, atque onera
 pergeret sustinere. Virorum pietate,
 disciplina ecclesiastica, doctrinaque
 præstantium assidua consuetudine,
 consilioque utebatur: inter quos ali-
 erant boni sacerdotes Hispani; qui
 nuper ex ciuitate Tridentina, Con-
 cilio absoluto venerant. ex eodem

numero Franciscus Forerius fuit e-
 gregius Theologus itidem Domini-
 cani ordinis, quem Carolus apud se
 retinuit. & de rebus Theologicis quo-
 tidie differentem diu audiuit. Atque
 propius iam ad Episcopi munus acce-
 dens; quod se graue admodum susti-
 nere sentiebat, & ad salutem sui gre-
 gis diligenter exequi cupiebat; in sa-
 cris concionibus publicè habendis,
 de quo grauissimè Concilium consti-
 tuerat, se coepit exercere; remotio-
 ribus tamen locis, fereque ad virgi-
 num coenobia; quamquam & in suas
 breui prodijt tum Sactę Mariæ, cuius
 erat Archipresbyter, tum S. Praxe-
 dis, cuius titulum habebat, ecclesias.
 Inusitata multis sæculis in tali perso-
 na muneris functio: cōcionator haud
 aptissimus; tali loco; quos in homi-
 num sermones venerit, non est opus
 explicare. quibus rebus tamen, eius
 optimum studium superari, tardarive
 non potuit. At verò fecit ea tota-
 morum conuersio, constansque; in ea
 voluntas; ut illum tandem vereri quo-
 dāmodo summiq; infimi inciperent;
 & ipse Pontifex eius causa quibus-
 dam rebus vtiliter abstineret. solidæ
 virtutis vis hæc est admirabilis; quæ
 plurimos à vitijs deterret, & ad ea,
 quæ recta sunt impellit; quam ipsi
 quoque summo loco constituti non
 possunt non subire. Incidit per id
 tempus in morbum Carolus; qui diui-
 no quodam munere, luminis ei pluri-
 mum, cœlestisque suauitatis attulit;
 atque ita mentem ad superiorum de-
 siderium acuit; ut terrena omnia ma-
 gis ac magis despiciens, mortem con-
 cupisceret; atque adeo culpam in eo
 suam timeret; quod ab humanarum
 rerum radio nimis refugere, & ita
 Deo se totum minimè permittere, si-
 bi videretur.

Quod antea de sua diœcesi visen-
 da, colendaque cogitauerat; id perficere
 quamprimum curabat. sed cum
 id molestè ferret Pontifex, senem-
 que

Ecclesiæ
 suæ absens
 consulit.
 CAP. VI.